

Во рубриката „Прикази на публикации, на расправи и на статии“ Крешимир Немет се осврнува на публикацијата „ARHIVI, OD PISARNE DO ZAKLADNICE ZGODOVINE“, издадена од Архивското друштво на Словенија 1967 година. Сергиј Вилфан дава приказ на статијата на Robert-Henri Bautier, LES ARCHIVES, која е поместена во книгата За историјата и нејзините методи (L'histoire et ses methodes, Enciklopedie de la Pleiade, Paris, Gallimard 1961) и критички се осврнува на неправилниот третман на

архивистиката и нејзината улога како помошно историска наука.

Јоже Жонтар дава приказ на прирачникот „LES BATIMENTS ET EQUIPEMENTS D'ARCHIVES“, Michel Duchein, издаден од Меѓународниот архивски совет, Марија Облак-Чарни на „Работа истражувача на архивните документи“ на Леонид Јакимович Шепелев.

На крајот на часописот се поместени Прегледот на архивите на Југославија со нивните адреси и Прегледот на архивското законодавство на Југославија. **О. В.**

RELAZIONI MACEDONIA AGENZIA DI INFORMAZIONE PER LA STAMPA

direttore responsabile Antonio Jerkov

Во месец март 1971 година пред судот во Рим е регистрирана специјализирана информативна агенција која има задача да собира податоци што се однесуваат на сите три дела на Македонија. Оваа агенција потоа ги продава собраните информации на разни новински агенции, радија, телевизии и на разни служби кои се интересираат за настаните во Македонија. Оваа агенција собира информации кои потекнуваат или од сите три дела на Македонија или од било кој дел на светот, а кои се во врска со Македонија. Исто така таа собира и информации за животот и работата на Македонците во Македонија, т.е. за оние Македонци што работат во Австралија, Америка, Канада и во други делови на светот. Таа ги прибира и информациите на разни новински агенции од светот, од разни радиостаници и телевизии или од странскиот печат. Со еден збор таа е една специјали-

зирана агенција и единствен таков центар во капиталистичкиот свет каде се собираат сите информации што се донесуваат за Македонија. На чело на оваа агенција е Antonio Jerkov како директор и одговорен уредник. Оваа агенција издава и свој билтен на италијански јазик кој го испраќа на заинтересираните. Билтенот се вика: „Relazioni Macedonia“ чиј прв број излезе на 24 мај 1971 година. На насловната страна на овој билтен е отпечатена картата на интегрална Македонија, т.е. вардарскиот, егејскиот и пиринскиот дел на Македонија.

Билтенот број 1 кој ние овде го прикажуваме содржи 14 страни и целата нејзина содржина е поделена на пет дела и тоа: 1) Протокол, 2) Религиозен живот, 3) Културен живот, 4) Економија на Македонија, 5) Разно. Пред да почне содржината на билтенот директорот на оваа агенција дава уводник во

кој објаснува зошто е формирана и каква е целта на оваа агенција и на билтенот што таа го издава. Меѓу другото, во уводниот дел тој вели дека овој билтен почна да излегува со цел во светот да се прошири вистината за Македонија и тоа за сите нејзини три дела. Покрај тоа што ќе дава информации за настаните во Социјалистичка Република Македонија, ќе информира и за Пиринска и Егејска Македонија кои се негирани како делови на Македонија и тоа од „просоветската влада на Софија и од фашистичките милитаристи од Атина“ (dal governo filosovietico di Sofia e da quello militarfascista di Atene). Понатаму тој вели дека овој билтен ќе ја информира светската јавност за сите македонски прашања било од минатото или од актуелни настани.

Информациите што ги содржи овој билтен се следните: На страна 3 под наслов „Македонски ден во Рим“ се информира дека денот на смртта на Св. Кирил Солунски станал традиционален ден кога македонските претставници од Социјалистичка Република Македонија го посетуваат гробот на Св. Кирил во Рим и одржуваат миса во негова чест. Секој 24 мај во базиликата Св. Климент близу до гробот на Св. Кирил, угледни претставници на Македонската православна црква одржуваат миса како благодарност на синот од Солун кој ја створи словенската азбука врз основа на јазиците и дијалектите кои тогаш се говореле во Македонија. Катагодина претставниците од С. Р. Македонија положуваат и венец на гробот на Св. Кирил. Тоа се случи и оваа година на 24 мај и заради тоа и овој билтен почнал да излегува од истата дата. Покрај верските це-

ремониите оваа година беше застапена и една музичка манифестација со претставници од музичкиот живот на Македонија како на пример, Бадев, Николовски, Зографски, Прокопиев и Скаловски. Во прославата се манифестира соработката помеѓу Радиотелевизија — Скопје со Радио телевизија — Рим.

На страна 4 почнува првото главице „Протокол“. Во овој дел се дадени протоколарни информации кои вкратко следуваат:

На 14 мај Бошко Станковски, претседател на Социјалистичкиот сојуз на работниот народ на Македонија го прими во протоколарна посета министерот за национална ориентација на Замбија Агреј Мулала Сикота.

Др. Перу Мал, професор на универзитетот Индијана беше примен кај Др. Александар Христов на кого му ја пренесе желбата на владата од Индијана на универзитетот во Индијана да се отвори една катедра каде ќе се проучува политичкиот систем и самоуправувањето на Југославија.

Претседателот на турскиот Парламент Едзевид Буленд на 12 мај беше примен од Бошко Станковски, од Камуран Тахир и од Алесандар Христов. Покрај разговорите, Др. Христов на Буленд му ја подари „Историјата на македонскиот народ“.

Со декрет претседателот на Републиката Јосип Броз Тито за нов амбасадор на Југославија во Нови Зеланд е поставен Иван Тошевски, досегашен директор на Радио-телевизија — Скопје.

Со декрет од претседателот на Републиката Јосип Броз Тито за нов амбасадор на Југославија во Сенегал е поставеч поетот Ацо Шопов,

досегашен главен уредник на „Македонска книга“.

На 11 мај претседателот на Градското собрание на град Скопје Љупчо Ставрев го прими во официјална посета швајцарскиот амбасадор во Југославија.

Грчкиот дневен лист „Македонски Зои“ кој го контролира фашистичкиот режим на грчките полковници се осудува да пишува дека „Жителите на југословенската Република Македонија и жителите на Косово зборуваат на херојскиот грчки јазик од потекло на славните Грци, а тоа што покасно го изгубиле грчкиот јазик тоа е поради варварската инвазија“.

Во делот „Религиозен живот“ се соопштува следново:

Македонците кои живеат во Мелбурн откупили 35 хектари каде организирале „Македонски парк“. На овој простор тие ќе соградат и македонска православна црква посветена на Св. Климент од Охрид. И во другите центри на Австралија се организираат културни и религиозни собиралишта за луѓе по потекло од Македонија.

Една делегација на Македонската православна црква на чело со митрополитот Америко-Канадско-Австралиски Кирил во придружба со Методи Гогов и Доне Илиевски направија посета на Австралија и Канада каде ги посетија македонските цркви, а господинот Нестор Поповски ја посвети ново отворената црква во Хамилтон.

Првиот министер на грчката влада Пападопулос ги посети Солун и Лерин, два важни центри на Егејска Македонија. Тој учествуваше на церемонијата на поставување на првиот камен на новата црква посветена на Св. Кирил и Методија во Солун.

Во делот „Културен живот“, билтенот информира за следното:

Претседателот на Македонската академија на науките и уметностите, професорот Блаже Конески, во Виена ја прими наградата „Хердер“ за заслуги од областа на меѓународната култура. Потоа во билтенот се даваат кратки белешки за животот и делата на Блаже Конески.

Поезијата на Анте Поповски во Ријска се преводи на италијански јазик.

На „Струшките вечери“ кои традиционално се одржуваат во Струга катагодина првата вечер ќе биде посветена на современата македонска поезија, а третата вечер ќе биде посветена на италијанската современа поезија.

Во Шведска се издава антологија на македонските современи прозастии. Антологијата ќе содржи деветнаесет раскази.

Владата во Атина даде налог да се реализира еден филм во колор за животот на македонското население и за туристичките области во сјејска Македонија. Многу копии од овој филм ќе бидат дистрибуирани во странство и ќе бидат наменети за антимакедонска пропаганда.

Од трети до осми јули во Охрид ќе се одржи Балкански фестивал на песни, ора и фолклор. Патрон на овој фестивал е првиот министер на Македонија Ксенте Богоев.

На Универзитетот „Кирил и Методиј“ во Скопје, учат 35 студенти од Судан. Еден од нив Абдел Рахим е веќе професор на македонскиот јазик и литература. Тој е прв професор на македонскиот јазик во афричките земји и врши преводи од македонски на арапски јазик.

Една московска издавачка куќа го издава македонскиот роман „Белото циганче“ од македонскиот писател Видое Подгорец. Овој роман за прв пат бил публикуван во 1966 година, а потоа преведен на турски, албански, српско-хрватски, словенечки, словачки а сега и на руски.

Радиотелевизија — Скопје подготвува програм и на вториот канал кој ќе се емитува преку Водно и Црни Врв.

Украинското литературно списание од Киев „Витчизна“ („Татковина“) издаде одбрани текстови од македонските прозаисти: Бранко Пендовски, Србо Ивановски, Видое Подгорец и Ташко Георгиевски.

Во Мелбурн и во околицата живеат околу 40 000 Македонци. За синовите на овие Македонци во Перт е основано основно училиште „11 Октомври“ а во Мелбурн училиштето се вика „Кирил и Методи“.

За прв пат по една долга пауза во Македонија бса примени делегатите и артистите на драмскиот театар од Н. Р. Албанија.

Од 7 до 13 мај во Благоевград во театарот „Никола Вапцаров“ се претставија 14 аматерски групи од разни делови на Македонија.

Главниот град на С.Р.М. Скопје веќе 10 години одржува пријателски врски со Брадфорд во Англија. По тој повод во Брадфорд на Универзитетот се оснива македонска библиотека. Делегацијата на Скопје на овој Универзитет им ги подари: „Историјата на македонскиот народ“, „Речникот на македонски јазик“ и многу други книги.

Во Благоевград во Пиринска Македонија гостуваше театарот на народната армија од Софија.

Во скопје се подготвува да се издаде Историјата на македонската

музичка култура. Неа ја подготвуваат музиколозите и композиторите Драгослав Ортаков и Сотир Галабовски.

Институтот по геологија на С.Р.М. подготвува геолошка карта на Републиката која ќе биде завршена во 1975 година.

Во делот „Економија на Македонија“ се дават следниве информации:

Во Прилеп се оснива нова фабрика за цигари која годишно ќе преработува 3 500 000 килограми тутун.

Бугарија увезува детергенти од фабриката „Охис“ од Скопје во вредност од 100 милиони долари.

Во С.Р.М. оваа година ќе бидат посадени нови 14 000 хектари со сончоглед.

Индустријата за производство на месо и месни производи од Благоевград своите производи ќе ги испраќа во Англија, Франција, Холандија, Австрија и Германија.

Индустријата на тутун во градот Гоце Делчев, пиринска Македонија, оваа година го наголеми производството.

Близу градот Разлог во пиринска Македонија, во фабриката „Пирин“ се произведуваат производи од керамика и од цемент. Тоа е една модерна фабрика во која се инвестирани околу два милиони лева. Производството на оваа фабрика е воглавно автоматизирано и нејзините производи се наменети за странство.

Во Благоевград се оснива фабрика за пиво и ќе произведува пиво од 12, 13 и 14 степени.

Во делот „Разно“ се даваат следниве информации:

Според најновиот попис на населението кој е направен од 1 до 10

април Скопје има 387 889 жители, а територијата на Скопје зафаќа 1 840 км². Скопје има 90 851 семејство. Во 1948 година Скопје имало 102 604 жители, во 1953 година 139 211, а во 1961 година 157 341 жител.

Во Шведска во градот Малме основано е македонско друштво „Македонија“, а го основале Македонци кои се наоѓаат на работа во скандинавските земји.

56 500 Македонци од С.Р.М. се наоѓаат на работа во странство. Најмногу ги има од битолската општина.

Алпинистичкото друштво од Кавадарци ја проучува пештерата „Лоповска“ и во неа навлегле 3 км. Пештерата е богата со сталагмити од 3 до 4 метри.

Овој билтен содржи и други помали и понезначајни информации за Македонија. А. М.

DAS MAZEDONISCHE PROBLEM IN DER SICHT DER KOMPARATIVEN NATIONALISMUSFORSCHUNG

von Mathias Bernath (München)

SÜDOSTFORSCHUNGEN BAND XXIX, München 1970, S. 237—248.

Едно од најпрочуените историски списанија од Западна Европа кое објавува само статии посветени на политичката и културната историја на Балканскиот Полуостров во својот последен XXIX том од 1970 година ја публикува и статијата на директорот на ова списание Mathias Bernath, под наслов „Македонскиот проблем од аспектот на компаративното истражување на национализмот“. Оваа статија е всушност предавање кое авторот го одржа на Филозофскиот факултет во Берлин на 19 ноември 1969 година. Уште во уводот авторот напоменува дека неговата цел е да го истражува компаративно феноменот што се вика нација и тоа споредувајќи го македонскиот национален проблем со националните појави во Западна Европа. Тој со право напоменува дека оформувањето на нациите во светот и во Европа не бил ист како оној што се одвиваше на Балканскиот Полуостров. Македонското прашање тој со право го на-

речува „Le plus délicat problème de l'Europe“ и како прашање кое секојпат било тешко да се разреши. Понатака македонскиот проблем го наречува „Carrefour macédonien“, т.е. македонски крстопат и тоа не само во минатото туку и сега. Поради тоа Македонија се покажува како нагледен објект за истражување на етногенезата на нацијата во современиот свет. Пофално е и тоа што авторот се служи и со најнова литература објавена во С.Р. Македонија во последните две децении. На неколку места ги цитира Ленин и Сталин, повикувајќи се на нивните сфаќања за нацијата. Се служи и од извадоци од „Нова Македонија“.

Во уводниот дел авторот обилно ја користи граѓанската литература од Западна Европа, ги наведува различните мислења за нацијата на разни автори без да дава свои заклучоци. Така на пример, авторот го наведува Mah Weber кој сметал дека државноста била претпоставка за постоење на една нација. Тој го